

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

INDUSTRIJSKE SVOJINE

KLASA 72 (3)

IZDAN 1 MARTA 1939.

PATENTNI SPIS BR. 14695

Československa Zbrojovka a. s., Brno, Č. S. R.

Uredaj za podešavanje po visini vatrenog oružja.

Prijava od 1 januara 1937.

Važi od 1 oktobra 1938.

Naznačeno pravo prvenstva od 9 januara 1936 (Č. S. R.)

Ovaj se pronalazak odnosi na uređaj za osiguranje podešenog položaja pravca po visini kod naprava za podešavanje po visini vatrenog oružja. Dosadašnji uređaji za osiguranje, naročito kod naprava za osiguranje po visini podešenog pravca pomoću zupčanih segmenata, imali su nezdodu u tome, što je manipulisanje oko osiguranja zahtevalo srazmerno mnogo vremena, naročito tada, kad je podešeni položaj trebalo tačno osigurati. Stoga se uvek moralo računati sa time, da kod osiguranja čep za upravljanje po visini, koji podešava položaj naprave za podešavanje po visini, promeni svoj položaj, usled čega se menjao i podešeni pravac po visini.

Ove su nezgode otklonjene uređajem po ovom pronalasku, koji se sastoji u tome, što je uređaj, koji je snabdeven sredstvima za osiguranje podešenog položaja, tako raspoređen, da je jedan od njegovih delova postavljen na obrtnom delu uređaja za podešavanje i izvodi prinudno pomerljivo kretanje. Prema daljem izvodenju je ovaj pomerljivi deo postavljen direktno na čepu za upravljanje po visini i pošto isti kod osiguranja vrši podužno kretanje, to je moguće da se podešeni položaj brzo osigura bez bojazni da će se podešeni položaj naprave za podešavanje po visini promeniti.

Na priloženom nacrtu je pokazan jedan primer izvodenja predmeta pronalaska. Sl. 1 pokazuje celokupan raspored tronožnog nosača sa mitraljezom. Sl. 2 pokazuje presek po liniji II—II iz sl. 1. Na sl. 3 je pokazan presek uređaja po liniji III—III iz sl. 2. Na sl. 4 i 5 je zatim poka-

zan u dva izgleda element koji se može čvrsto pritegnuti.

Tronožni nosač 1, n. pr. sa jednom nogom napred i dve noge pozadi, snabdeven je kolevkom 2 za ležišno postavljanje mitraljeza. Mitraljez je pomoću poznatih sredstava, kao uzengija, čepova, pijavica i t. sl. vezan sa kolevkom. Kolevka 2 je vezana sa nosačem delom pomoću zgloba 3, koji omogućuje kako vertikalno tako i horizontalno kretanje, i delom pomoću poznate naprave za podešavanje bočno i po visini. Ova se sastoje iz dva segmenta 5, 5', koji su vođeni u žljebovima 4, 4', kolevke 2., segmenti su zglobno vezani sa kliznim organima 6, koji su postavljeni pomerljivo na segmentu 7 za bočno kretanje na nosaču. Segmenti 5, 5', koji služe za podešavanje pravca po visini, snabdeveni su žljebom 8 sa izupčenjem 9. Kroz žleb 8 i otvor u kolevki prolazi čep za upravljanje po visini koji je na dva mesta snabdeven ozupčenjem 11, 11'. Ozupčenje 11, 11' čepa 10 dospeva u zahvat sa ozupčenjem 9, 9' segmenta 5, 5' (sl. 2, 3). Obrtanje čepa 10 a time i podešavanje naprave za podešavanje po visini se vrši pomoću ručnog točka 13, koji je naglavljen na čepu 10 i pomoću krilate navrtke 18. Čep 10 je na jednom kraju snabdeven glavom 12 u vidu slova T, koja je smeštena u odgovarajućem radijalnom žljebu podložnog tela 14.

Čvrsto pritezanje a time i osiguranje čepa 10 protiv obrtanja se vrši pomoću zavrtanja 15 koji se može čvrsto pritezati. Ovaj zavrtanj obrazuje jedan šuplji valjak, koji je slobodno postavljen na čepu 10 i

po spoljnjem obimu je snabdeven lozom 16. Telo zavrtnja 15 je na jednom kraju zasečeno ravnim površinama, tako, da postaju dva ispada 17, 17' (sl. 3, 4 i 5), koji prolaze kroz žljeb 8 zupčanog segmenta 5 i vodeni su u žljebovima 20, 20' izvedenim u kolevki 2 (sl. 2 i 3). Sa lozom 16 zavrtnja dejstvuje u vezi loza navrtke, koja je obrazovana glavom 22 ručne poluge 21 koja se može čvrsto pritezati. Oslonu površinu za navrtku 22 obrazuje spoljna površina segmenta 5 naprave za podešavanje po visini.

Obrtanjem ručnog točka 13 naglavljenog na čepu 10 za podešavanje po visini pomoću ozupčenja 9, 11 kolevka 2 sa oružjem dovodi se u kretanje i podešava se željeni položaj pravca po visini. Osiguranje podešenog položaja se izvodi pritezanjem ručne poluge 21. Kod obrtanja glave 22 ručne poluge koja se naslanja na segment 5 zavrtnja 15 koji se može čvrsto pritezati toliko je pomeri napred, da njegova čeonna površina 13' nalegne na čeonu površinu ručnog točka 13. Čvrstim pritezanjem ručne poluge segmenti 5, 5' u svojim vodiljama dovode je ka kolevci 2, jer se ovi usled direktnog dejstva glave 22 ručne poluge 21, i delom glavom 12 u vidu slova T čepa 10 preko podložnih tela 14 pritiskuju na vodiljne površine. Sam čep je tada osiguran usled trenja koja nastaje na površinama 13', 15' za trenje ručnog točka 13 izavrtnja 15 za čvrsto pritezanje. Osiguranje nastaje tačno u podešenom položaju, jer zavrtnja za čvrsto pritezanje 15 vrši pri ovom radu samo kretanje pomeranja a nikako obrtno kretanje, pri kojem bi se čep 10 za upravljanje po visini mogao obrtno pomeriti.

Na nacrtu pokazana naprava za podešavanje po visini predstavlja samo jedan primer izvođenja pronalaska, i njeni detalji mogu u pogledu rasporeda i konstruktivnog izvođenja biti menjani u okviru ovog pronalaska. Tako ne dolazi u pitanje kakvo se postolje upotrebljuje, jer se naprava za podešavanje po visini sa uređajem po pronalasku može upotrebiti i kod lafeta druge vrste, tako na primer je potpuno bez značaja, da li se ozupčenje segmenta nalazi u unutrašnjosti žljeba ili na spoljnjem obimu segmenta, isto je tako svejedno, koliki se broj segmenta upotrebljuje i da li se podešavanje pravca po visini vrši direktno ili zasebno pomoću nekog drugog organa.

Patentni zahtevi:

1.) Naprava za podešavanje po visini za vatreno oružje, naznačena time, što

snabdevena sredstvima (15', 22') i (15, 22) za osiguranje podešenog položaja naprave za podešavanje po visini ima jedan deo (15) (uređaja) postavljen na obrtnom delu (10) naprave za podešavanje i vrši prinudno upravljano potiskujuće kretanje.

2.) Naprava za podešavanje po visini, po zahtevu 1, naznačena time, što se sigurnosni uređaj sastoji iz dva dela (15, 22), koji su snabdeveni sredstvima za osiguranje podešenog položaja, pri čemu se pomerljivi deo (15) stavlja u kretanje pomoću na njemu postavljenog obrtnog dela (22).

3.) Naprava za podešavanje po visini po zahtevu 1 i 2, naznačena time, što je pomerljivi deo (15) uređaja za osiguranje postavljen na čepu (10) za upravljanje po visini, na kojem su raspoređena sredstva (13'), koja u cilju osiguranja podešenog položaja naprave za podešavanje po visini dejstvuju u vezi sa sredstvima (15') raspoređenim na pomerljivom delu (15).

4.) Naprava za podešavanje po visini po zahtevu 2 i 3, naznačena time, što pomerljivi deo naprave za osiguranje obrazuje šuplji zavrtnja (15) koji se može čvrsto pritezati, i koji je postavljen na čepu (10) za upravljanje po visini i stavlja se u dejstvo pomoću navrtke (22) ručne poluge (21) koja se može čvrsto pritezati.

5.) Naprava za podešavanje po visini po zahtevu 1 do 4, naznačena time, što je zavrtnja koji se može čvrsto pritezati i koji se stavlja u dejstvo pomoću navrtke ručne poluge, snabdeven sredstvima (17, 17') koja rade u vezi sa sredstvima (20, 20'), koja su raspoređena na delu (2), koji nosi čep (10) za upravljanje po visini.

6.) Naprava za podešavanje po visini po zahtevu 5, naznačena time, što sredstva koja upravljaju potiskujućim kretanjem zavrtnja (15), koji se može čvrsto pritezati, obrazuju ispade (17, 17'), koji su raspoređeni na zavrtnju koji se može čvrsto pritezati i zahvataju u odgovarajuća udubljenja (20) kolevke (2) vatrene oružja.

7.) Naprava za podešavanje po visini po zahtevu 6, naznačena time, što su ispadi za upravljanje postavljeni na čeonj strani zavrtnja (15) za čvrsto pritezanje i ograničeni su sa dve ravne površine, pomoću kojih su vodeni u žljebovima (20) kolevke (2) vatrene oružja.

8.) Naprava za podešavanje po visini po zahtevu 1 do 3, naznačena time, što sredstva za osiguranje podešenog položaja naprave za podešavanje po visini obrazuju taruče površine (22', 15'), koje u s jedne strane izvedene na glavi (22) ručne poluge (21) koja se može čvrsto pritezati, i s druge strane na zavrtnju (15) koji se može

čvrsto pritezati, i koje s jedne strane rade u vezi sa nepomičnim delom (5), a s druge strane sa obrtnim delom (10) kojim se može podesiti pravac po visini naprave za podešavanje po visini.

9.) Naprava za podešavanje po visini po zahtevu 3 i 8, naznačena time, što taruće površine (22') glave (22) ručne poluge (21) koja se može čvrsto pritezati, rade u vezi sa segmentom (5) za upravljanje po visini, dok taruća površina (15') koja je izvedena na čvrsto pritežućem zavrtanju (15) radi u vezi sa površinom (13') izvedenom na ručnom točku (13) čepa (10) za upravljanje po visini.

10.) Naprava za podešavanje po visini sa dva nepomična segmenta po zahtevu

8—9, naznačena time, što je čep (10) za upravljanje po visini osim navrtkom čvrsto pritezane ručne poluge, koja deluje na segment (5) za podešavanje po visini, snabdeven sredstvima (12, 14) za jednovremeno pritezanje drugog ozupčenog segmenta (5') prema kolevcu (2).

11.) Naprava za podešavanje po visini po zahtevu 10, naznačena time, što sredstva za čvrsto pritezanje drugog segmenta (5') za upravljanje po visini obrazuju glavu (12) u vidu slova T čepa (10) za upravljanje po visini, pri čemu je glava postavljena u podložnom telu (14) koje naleže na segment (5') za upravljanje po visini.

Fig 1

Ad pat. br. 14695

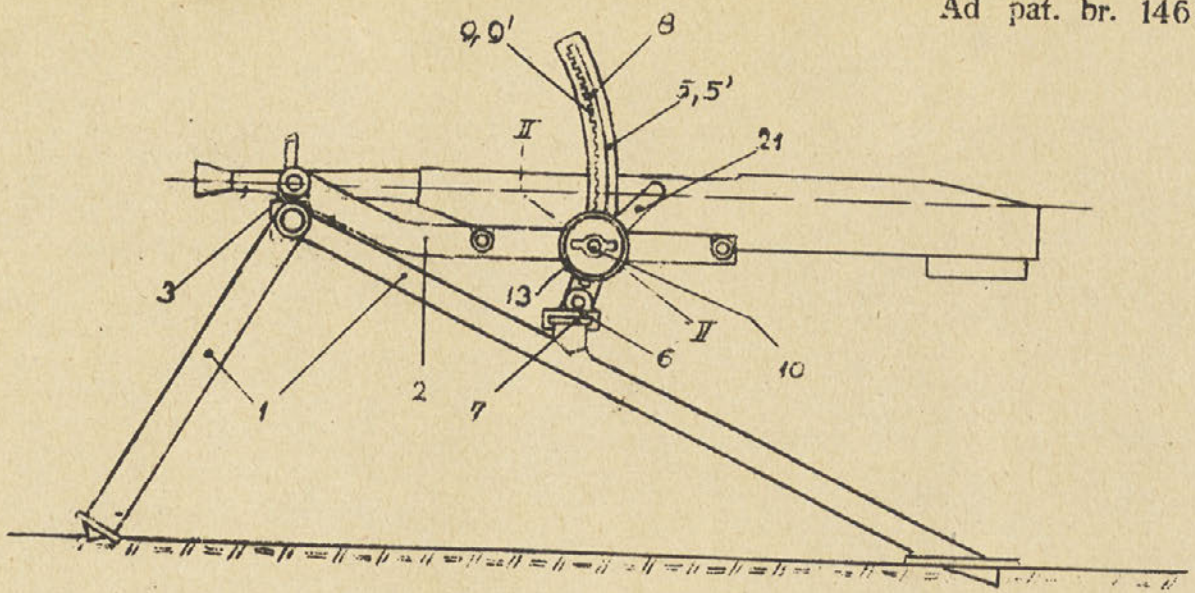

Fig. 2

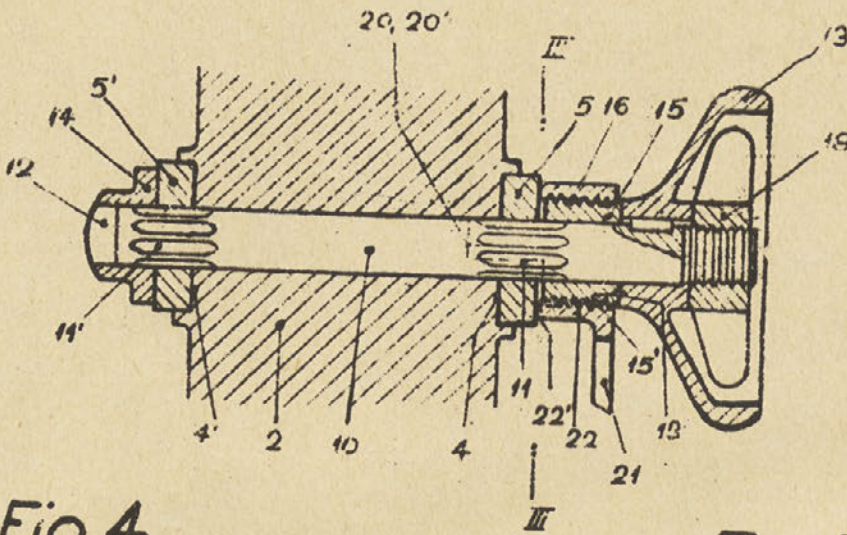

Fig 4

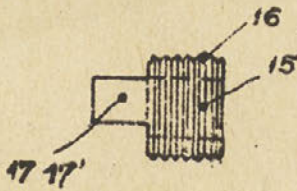

Fig. 5

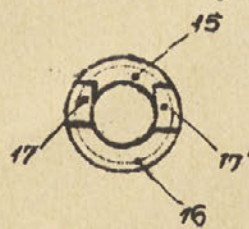

Fig. 3

